

ПРОПОЗИЦІЇ МІЖРЕГІОНАЛЬНИХ РОБОЧИХ ГРУП РЕГІОНАЛЬНИХ РАД РЕФОРМ ПРАВОСУДДЯ ЩОДО ВДОСКОНАЛЕННЯ ПРОЦЕДУРИ БАНКРУТСТВА

Вересень 2019

THIS PROJECT IS FUNDED BY
THE EUROPEAN UNION

**Цей документ надруковано за фінансової підтримки
Європейського Союзу. Його зміст є відповідальністю
Проекту ЄС «Право-Justice» і не обов'язково відображає
погляди Європейського Союзу.**

Вдосконалення процедури банкрутства

Пропозиції Міжрегіональної робочої групи Регіональних рад реформ правосуддя

I. Вступ

Регіональні ради з питань реформи правосуддя (РРРП) були створені у 2015 році в рамках реалізації попереднього Проекту та були покликані поліпшити обмін інформацією між центральним та місцевим рівнями, підключити регіони до формування політики, а також вимірювати наслідки впровадження певної політики та виклики на шляху імплементації політики, що постають з огляду на специфіку того чи іншого регіону.

5-6 серпня 2019 року відбулося засідання Міжрегіональної робочої групи РРРП з питань банкрутства (МРРГ), яка мала на меті розробку пропозицій щодо секторальної політики щодо вдосконалення чинного законодавства та проектів нормативно-правових актів у сфері банкрутства, а також покращення практики щодо процедури банкрутства.

До складу зазначеної МРРГ увійшли профільні експерти з усіх регіонів, що беруть участь у діяльності РРРП, зокрема, арбітражні керуючі, судді, адвокати та науковці. Під час зустрічі міжнародні та національні експерти Проекту ЄС «Право-Justice» допомагали роботі МРРГ.

Протягом дводенної роботи учасники мали на меті оцінити стратегічні цілі реформи системи банкрутства та заходів, вжитих відповідно до Стратегії реформування судоустрою, судочинства та суміжних правових інститутів на 2015-2020 роки (Стратегія), а також надати пропозиції до нещодавно прийнятого Кодексу України з процедур банкрутства (КПБ)¹, який набуде чинності 21 жовтня 2019 року. КПБ замінює всі інші існуючі закони про банкрутство і тому несе значні зміни.

В Україні немає довготривалої традиції регулювання відносин неплатоспроможності. Законодавство про банкрутство розпочало своє формування лише після того, як Україна

¹ Кодекс України з процедур банкрутства, <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2597-viii> від 18.10.2018, набрав чинності 21.04.2019.

стала незалежною в 1991 році, як частина еволюції нової правової системи. З тих пір законодавство з питань банкрутства підлягало фундаментальним змінам чотири рази.

Наступний текст стосується виключно нового КПК і не стосується закону, що застосовується до сьогодні.

II. Аналіз попереднього законодавства

Перше в Україні законодавство про неплатоспроможність – Закон про банкрутство – був прийнятий 14 травня 1992 року (Закон про банкрутство 1992р.).

Закон про банкрутство (1992 р.) встановлював порядок та умови визнання банкрутства тільки однієї категорії осіб – юридичних осіб з метою задоволення вимог кредиторів. Закон передбачав дві судові процедури – санацію та ліквідацію.

У першій судовій практиці застосування Закону про банкрутство (1992 р.) було виявлено значні недоліки та прогалини у регулюванні відносин щодо неплатоспроможності, серйозна недосконалість багатьох юридичних визначень та неефективність судових процедур, запропонованих Законом. Це не дозволяло повноцінно застосовувати процедуру банкрутства в той час.

Після реформи законодавства про банкрутство у 1999 р. було прийнято новий Закон про банкрутство (1999 р.) з новою назвою – Закон України «Про відновлення платоспроможності боржника або про визнання його банкрутом».

Закон про банкрутство (1999 р.) поширив своє дію на приватних підприємців та деякі непідприємницькі установи. У Законі про банкрутство 1999р. чітко визначено функції та повноваження сторін, які беруть участь у процедурі банкрутства – арбітражних керуючих. У порівнянні зі старим законом, новий містив уже достатньо процесуальних норм, необхідних для вирішення проблем, з якими стикаються судді, розглядаючи цю категорію справ у господарських судах.

У 2011 році відбулася чергова ґрунтовна реформа Закону про банкрутство (Закон про банкрутство 2011 року). У результаті повного перегляду законодавства було прийнято Закон України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» у новій редакції.

Основні зміни до закону, затверджені Верховною Радою України 22 грудня 2011 року, були такі:

- 1) Закон про банкрутство 2011 року змінив низку визначень та запровадив деякі нові терміни, зокрема, «забезпечені кредитори»;
- 2) було запроваджено процедуру санації боржника до початку розгляду справи про банкрутство;
- 3) провадження у справі про банкрутство залежно від категорії боржників, виду діяльності та наявності майна поділялося на загальне, спеціальне та спрощене;
- 4) Закон про банкрутство 2011 року визначив перелік судових рішень, які можуть бути оскаржені в апеляційному та касаційному порядку;
- 5) запроваджено нове положення, згідно з яким усі майнові суперечки, де задіяні активи боржника, є предметом розгляду судді, у якого знаходиться на розгляді справа про банкрутство;
- 6) скорочено процедуру розпорядження майном боржника;
- 7) були запроваджені положення щодо застосування процедур банкрутства, пов'язаних із іноземними провадженнями, вони увійшли до нового розділу Закону про банкрутство 2011 року.

III. Шляхи до нового Кодексу про банкрутство (КБУ) України

Протягом декількох років, що передували останній реформі Закону про банкрутство, експертна спільнота обговорила законодавчі пропозиції, які потім були відображені у проекті закону «Про внесення змін до деяких законів України (щодо підвищення ефективності процедур банкрутства)», зареєстрованому у Верховній Раді наприкінці 2017 року під номером №2132. Цей проект закону був переглянутий на вимогу міжнародних організацій, у тому числі Світового банку та Міжнародного валютного фонду, і отримав номер №3132-д (переглянуто).

На протязі 2017 року декілька проектів законів про вдосконалення Закону про банкрутство було підготовлено та зареєстровано у Верховній Раді (наприкінці 2017 року було шість законопроектів, які містили пропозиції щодо внесення змін до чинного Закону про банкрутство).

У липні 2015 року у Верховній Раді був невдало зареєстрований проект Закону про банкрутство фізичних осіб, які не є підприємцями.

На етапі підготовки законопроекту 3132-е до другого слухання робоча група, створена при Комітеті Верховної Ради з питань економічної політики, вирішила консолідувати всі ці законопроекти. В той же час ця робоча група вирішила об'єднати проект Закону про неплатоспроможність фізичних осіб із проектом Закону про банкрутство та перетворити проект у формат кодексу.

Кодекс з процедур банкрутства був прийнятий Верховною Радою України 18 жовтня 2018 року, підписаний Президентом 19 квітня 2019 року. Кодекс набирає чинності 21 жовтня 2019 року.

IV. Причини прийняття нового законодавства

Серед причин перегляду законодавства про банкрутство у 2015-2018 роках – була необхідність удосконалення процедур банкрутства, скорочення часу провадження у справі про банкрутство; забезпечення значного покращення умов ведення бізнесу в Україні у тих сферах, які розглядаються Світовим банком та Індексом міжнародної фінансової корпорації «Doing Business».

Так, згідно з даними «Doing Business-2018» Україна посіла 149 місце за рейтингом регулювання банкрутства, зайнявши 76 місце в загальному рейтингу. Серед основних причин цього є:

- 1) значна тривалість провадження – 2,9 років;
- 2) висока вартість процедур банкрутства – 40,5% від вартості активів боржника;
- 3) низька ефективність процедур банкрутства – 8,9 центів за долар.

II. Основні пропозиції щодо напрямів діяльності

У рамках засідання Міжрегіональної робочої групи РРРП з питань банкрутства, учасники надали свої коментарі до нового закону та тих можливих практичних аспектів його застосування, які потрібно брати до уваги (див. нижче III.). Результати аналізу в цілому можна узагальнити у наступних п'яти зауваженнях:

- 1) Терміни повинні бути визначені більш чітко та однозначно;
- 2) Регулювання професійної діяльності не забезпечить стабільний процес;
- 3) Саморегулівна організація – це хороша ідея, але реалізована не до кінця;
- 4) Законодавчі положення про транскордонне банкрутство необхідно привести у відповідність до стандартів та кращих практик ЄС та її держав членів;
- 5) Класифікація в правовій системі може бути удосконаленою.

1. Терміни повинні бути визначені більш чітко та однозначно

Для кожного закону важливо, щоб терміни були чітко визначені. Крім того, терміни можуть також стосуватися інших законодавчих актів. Поганою практикою є використання в нормативному акті одного і того ж терміну з різними значеннями.

Нижче наведено приклади того, в яких саме випадках терміни не визначені або визначені не чітко, або навіть вжиті з іншим значенням в рамках одного закону.

Наприклад, термін «боржник» (№3 у таблиці у додатку) у Кодексі використовується в різних контекстах щодо різних осіб. Так сталося тому, що існують різні положення – наприклад, щодо відкриття провадження у справах про банкрутство – для юридичних та фізичних осіб.

У німецькому законодавстві наприклад свідомо використовуються такі формулювання, що з контексту стає зрозуміло, чи йдеться про фізичну особу, чи про юридичну. Однак українське законодавство, маючи цілу окрему книгу щодо банкрутства фізичних осіб, містить велику кількість положень, що відрізняються в рамках одного закону. Така розбіжність у положеннях ускладнює сторонам провадження належне обґрунтування своїх рішень.

Те ж саме відбувається з терміном «погашення вимог кредитора» (№4 у таблиці) або «борг» (№6 у таблиці) – ці терміни є першочерговими для розуміння та застосування закону.

2. Регулювання професійної діяльності не забезпечить стабільний процес

Можна тільки вітати затвердження положення щодо здійснення контролю за діяльністю арбітражних керуючих. В порівнянні з іншими країнами, контроль з боку саморегулювальної організації є значним досягненням. Однак це також є і обмеженням: у залежності від того, чи продовжує компанія свою діяльність, чи проводиться процедура ліквідації, повинна вивчатися кон'юнктура ринку, адже ціна на земельну ділянку може відрізнитися в різні періоди часу, так само як і виробничий потенціал компанії, що залежить від коливань місцевої та міжнародної економіки. Обов'язковий продаж активів протягом 170 днів суттєво не змінює результат. Політичні реалії також відіграють значну роль. Тому арбітражні керуючі мають діяти швидко, щоб отримати найкращі результати для кредиторів. Одним з найважливіших питань для арбітражного керуючого є необхідність виконувати своє завдання у відповідний спосіб на будь-якому етапі.

Одним з викликів Кодексу є те, що арбітражні керуючі повинні обґрунтувати свої рішення не лише перед кредиторами та судом, але й перед державним органом, який здійснює контроль. Тоді, як кредиторів цікавлять найкращі умови реалізації, судам зазвичай не вистачає досвіду адміністрування у подібних справах, так і орган, який здійснює нагляд, можуть цікавити зовсім інші питання. У найгіршому випадку,

контролюючий орган може визначити, що процедура банкрутства мала бути реалізована іншим чином і, таким чином, отримати принципово відмінний результат.

Який спосіб управління є найкращим, як правило, пост фактум ніхто не вирішує – навіть контролюючий орган. Третій стороні не зрозуміло, яку інформацію мав арбітражний керуючий на момент прийняття рішення, тому до положень про перевірки на місцях вже слід ставитися критично.

Такі положення становлять певну загрозу, оскільки кожен (!) може критикувати рішення арбітражного керуючого; саме тому обмеження для сторін, які беруть участь у провадженні - чи то кредитора, боржника чи суду – стало б значним кроком до цілеспрямованого контролю. Усе інше несе ризик зловживань.

3. Саморегулівна організація – це хороша ідея, але реалізована не до кінця

Що стосується саморегулівної організації, то наразі законодавець пропонує дуже широке та нечітке регулювання. Через це, залученим особам складно визначити, за яких умов і якою мірою повинні бути передані функції контролю.

Численні питання щодо створення організації не врегульовані в Кодексі – починаючи з правової структури (асоціація, публічно-правова організація, товариство з обмеженою відповідальністю). Незрозумілими також є положення про вимоги до статутів та регламентів, а також контролю за діяльністю арбітражних керуючих.

Отже, створити хорошу асоціацію арбітражних керуючих, яка може і буде виконати завдання законодавця, досить складно. За таких обставин краще формувати таку асоціацію крок за кроком під певним контролем, аніж передати всі повноваження щодо тлумачення Міністерству юстиції України.

4. Законодавчі положення про транскордонне банкрутство необхідно привести у відповідність до стандартів та кращих практик ЄС та її держав членів

Прийняття законодавства про транскордонне банкрутство, насправді, є позитивним кроком. Важливо, щоб ці норми також діяли. Однак, прикро, що відповідні положення не відповідають європейському Регламенту про процедури банкрутства або, принаймні, іншим міжнародним вимогам. Відсутність такої кореляції не дозволяє Україні стати міжнародно визнаним майданчиком для проведення корпоративних банкрутств.

Сьогодні стабільність нормативно-правової бази та гнучкість законодавства про банкрутство є важливою конкурентною перевагою в транскордонних банкрутствах. Наразі, багато компаній, які працюють в ЄС, надають перевагу Великобританії для проведення реструктуризації та реорганізації. Незважаючи на те, що починаючи з 31

жовтня 2019 року вони будуть позбавлені цієї можливості через Brexit, попит залишиться. За таких обставин, Україні, як асоційованій країні, цікаво було б зарекомендувати себе як конкурентний майданчик.

Однак для цього потрібно, щоб провадження у справах про банкрутство були простими та швидкими, що також дозволило зосередитися на окремих групах кредиторів (наприклад, фінансових кредиторів або найманих працівників). Створення окремого закону про транскордонне банкрутство, безумовно, скоріше б стало перешкодою для конкуренції.

5. Класифікація в правовій системі має бути удосконаленою

Особливою складністю будь-якого нового законодавства про банкрутство є його зв'язок з іншими законодавчими актами. Жоден інший закон не має стільки наскрізних питань, що регулюються також іншими законами, як законодавство про банкрутство. Компанія може вести свою діяльність у будь-якому секторі, і отже, всі особливості регулювання такого сектору, можуть виявитися важливими у процесі банкрутства. Бажано було б якомога швидше узгодити відповідні норми, але практичний досвід свідчить, що це неможливо.

Має місце глибокий зв'язок із цивільним, господарським, корпоративним, податковим та кримінальним законодавством, а також з антимонопольним законодавством, законодавством про державну допомогу, Кодексом законів про працю, санкційним законодавством, законодавством про використання зброї та митним законодавством. Координація з особливостями фермерської діяльності має особливе значення в Україні – Кодекс пропонує засади такого підходу.

Але, схоже, на те, що попереду багато роботи: наприклад, законодавство про банкрутство та кримінальне законодавство по-різному визначають випадок «банкрутства», роль інших осіб у справах про банкрутство (виконавців) чітко не визначена, практичне застосування податкового законодавства є незрозумілим, як і питання достовірності, наприклад, у випадку фармацевтичних або будівельних компаніями. Багато з цих питань, безумовно, будуть вирішені та встановлені вчасно, але це також означає, що судам доведеться визначати проблеми та вирішувати труднощі на практиці. Однак це також означає додаткове навантаження у провадженні у справах про банкрутство протягом перших кількох років – тобто до формування послідовної практики Верховного Суду.

Ще один ризик полягає в тому, як суди та адміністративні органи вирішуватимуть такі невизначеності. У Німеччині лише суд визначає, як правильно тлумачити закон, а розбіжності у судових рішеннях є дуже складними на практиці. В Україні, межі дискреції

Міністерства юстиції України є дуже широкими. Це призведе до значних труднощів із застосуванням на практиці, оскільки арбітражний керуючий буде боятися відповідальності перед кредиторами, а також наслідків негативних оцінок з боку наглядового органу. Цю невизначеність слід терміново усунути. Кодекс не дає необхідної відповіді на це питання.

Одним з варіантів вирішення може бути підхід, згідно з яким невизначеність судової практики не може ставитися в провину арбітражним керуючим, а рішення, винесені судом найвищої інстанції, ступеня мають застосовуватися в майбутньому лише після їх публікації.

6. Території України з особливим статусом

Однозначна особливість України – це її територіальний стан. Новий закон, безумовно, діятиме на всій території України. Однак його застосування може бути ускладненим в окремих частинах країни. Тим не менш, у цих регіонах тривають провадження у справах про банкрутство, які повинні будуть розглядатися згідно з новим законом. Застосовуються нові строки в рамках процедури. Очевидно, що арбітражні керуючі не в змозі дотримуватися процесуальних строків у провадженнях, що мають місце в цих регіонах. Тим не менш, законодавством не передбачено жодних спрощень – це зумовлює для арбітражного керуючого багато ризиків.

Провадження у справах про банкрутство, що відкриваються в інших регіонах також ускладнені: не існує норм, які б регулювали роботу з активами, розташованими в проблемних регіонах – здійснити продаж у встановлений законом термін складно, як і передати права власності.

Жодне міжнародне законодавство не може зарадити в таких випадках - принаймні найближчим часом. Тому вкрай необхідно запровадити спеціальні положення для проваджень у справах про банкрутство, що мають відношення до цих регіонів. Одним з можливих варіантів може бути придбання державою цих активів за справедливою вартістю, що дозволить продовжити провадження у справах про банкрутство, іншим – створення холдингової компанії, що належатиме цим регіонам. Пошук таких положень у будь-якому випадку є важливим завданням, і кращі практики у цьому питанні можна запозичити у країнах ЄС.

7. Висновки

Прийняття нового Кодексу з процедур банкрутства, безумовно, є великим кроком для України, незважаючи на недоліки, описані вище. Для вирішення цих проблем,

найближчими роками в Кодекс необхідно буде внести невеликі зміни, а в подальшому узгодити із європейським законодавством. Більш-менш повна зміна системи – як це відбулося цього разу – призведе до подальшої невизначеності для всіх зацікавлених сторін. Адже наслідки такого закону, як правило, стають помітними лише через деякий час. Українському законодавцю бажано виправити найбільші недоліки та забезпечити узгодженість з іншими законодавством якомога швидше. Протягом наступних п'яти років настійно рекомендується вносити поправки до Кодексу на основі спільних рекомендацій практиків у справах про банкрутство (тобто суддів, арбітражних керуючих, прокурорів, представників боржників та представників кредиторів).

Таку координацію з практиками, яку наразі здійснює МРРГ, бажано проводити принаймні раз на рік і у більшій кількості регіонів. Це посилить взаємодію з особами, які практикують у сфері банкрутства, та допоможе зрозуміти позиції одне одного завдяки спільним обговоренням.

III. Пропозиції та коментарі щодо нового Кодексу з процедур банкрутства

Цей звіт супроводжується дуже детальним напрацюванням дводенної роботи суддів, арбітражних керуючих та адвокатів, що відбулося у м. Харків. Зрозуміло, не було можливості розглянути в резюме вище всі розглянуті нижче пункти. Однак, це не означає, що якісь пункти є менш важливими. Усі вони все ще відіграватимуть важливу роль у детальному аналізі нового КПБ.

Таблиця містить 4 колонки, зміст:

Колонка 1: Номер

Колонка 2: Проблемне питання/недолік => Стаття Кодексу

Колонка 3: Рішення (обґрунтування) => чому є проблема і як її вирішити

Колонка 4: Можлива редакція поправки

Колонка 5: Коментар

Вдосконалення процедури банкрутства.

Додаток

№	Проблемне питання/недолік	Рішення (обґрунтування)	Можлива редакція поправки	Коментар
1	Книга 1 Розділ 1, ст. 1 боржником визнається юридична особа або фізична особа, у тому числі фізична особа – підприємець. Боржником не може бути самозайнята особа, що здійснює незалежну професійну діяльність (адвокат, нотаріус, приватний виконавець, арбітражний керуючі, артисти, лікарі, тощо).	Визначення поняття боржник надає право трьом категоріям боржників застосувати процедуру банкрутства: юридичні особи, фізичні особи та фізичні особи-підприємці. Усі види самозайнятих осіб, що здійснюють незалежну професійну діяльність не можуть скористатися процедурою банкрутства оскільки Кодексом це не передбачено.	Боржник-юридична особа або фізична особа, у тому числі фізична особа - підприємець, самозайнята особа, що здійснює незалежну професійну діяльність, неспроможна виконати свої грошові зобов'язання, строк виконання яких настав, за винятком осіб публічного права. Доповнити законодавство та передбачити процедуру банкрутства самозайнятих осіб.	Діюче законодавство не дає чіткого та зрозумілого механізму визначення та поділу зобов'язань та активів осіб, що здійснюють незалежну професійну діяльність. Потрібно надати право самозайнятим особам скористатися процедурою банкрутства.
2	Книга 1 Розділ 1, ст.1 визначення поняття грошове зобов'язання. Не визначено мінімальна межа розміру грошового зобов'язання	У визначенні поняття грошового зобов'язання немає вимоги щодо визначення розміру певної суми, що зобов'язаний боржник сплатити кредитор. Не встановлений розмір мінімального зобов'язання, що стане підставою для початку процедури банкрутства.	До визначення додати, що при поданні заяви про відкриття провадження у справі про банкрутство розмір грошових зобов'язань визначається на день подання до господарського суду такої заяви із врахування мінімальної суми боргу у розмірі 100 прожиткових мінімумів	Встановлення мінімального розміру зобов'язання буде фільтром доступу до суду справ, що не мають економічного обґрунтування. Недоцільно витратити кошти приватних осіб та держави для

				забезпечення проведення процедури банкрутства за незначними зобов'язаннями.
3	Книга 1 Розділ 1, ст. 1 визначення поняття погашені вимоги кредиторів - задоволені вимоги кредиторів, а також зобов'язання, щодо яких досягнуто згоди про припинення, у тому числі заміну або припинення зобов'язання в інший спосіб;	Не чітко визначено поняття.	Погашені вимоги кредиторів - задоволені вимоги кредиторів, а також зобов'язання, щодо яких досягнуто згоди про припинення, у тому числі заміну або припинення зобов'язання в інший спосіб або вимоги які вважаються погашеними згідно умов цього кодексу.	Книга 1 Розділ 1, ст. 1 визначення поняття погашені вимоги кредиторів - задоволені вимоги кредиторів, а також зобов'язання, щодо яких досягнуто згоди про припинення, у тому числі заміну або припинення зобов'язання в інший спосіб;
4	Книга 1 Розділ 1, ст. 1 немає визначення поняття принцип взаємності.	Відсутність визначення поняття взаємності ускладнює роботу суду у справах транскордонного банкрутства.	Доповнити статтю дефініцією поняття «принцип взаємності» під яким необхідно розуміти – застосування судом у процедурі банкрутства права іноземної держави незалежно від того, чи застосовується у відповідній іноземній державі до подібних правовідносин право України, крім випадків, якщо застосування права іноземної держави на засадах взаємності передбачене законом України або міжнародним договором України.	Якщо застосування права іноземної держави залежить від взаємності, вважається, що вона існує, оскільки не доведено інше.

5	Книга 1 Розділ 1, ст. 1 визначення поняття борг	Різний підхід до визначення поняття борг.	Борг це прострочене грошове зобов'язання.	Необхідно надати єдине визначення поняттю боргу для подальшої єдності практики правозастосування.
6	Книга 1 Розділ 1 ст. 2 Законодавство про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом не поширюється на банки, які виводяться з ринку або ліквідуються відповідно до законів України "Про банки і банківську діяльність" та "Про систему гарантування вкладів фізичних осіб"	Дія спеціального профільного закону не поширюється на процедуру ліквідації банківських установ. Вважаємо недоцільно та економічно не обгрунтовано передбачати для банківських установ власну процедуру ліквідації.	Пошири дію Закону на процедуру банкрутству банків з внесенням додаткового розділу до Кодексу.	Процедура банкрутства банківських установ повинна регулюватися положеннями цього Кодексу з певними особливостями. Зокрема, можна передбачити збільшений розмір грошового зобов'язання для початку процедури банкрутства.
7	Книга 1 Розділ 1 ст. 7 п.2 Господарський суд, у провадженні якого перебуває справа про банкрутство, в межах цієї справи вирішує всі майнові спори.	Суддя звернув увагу на те, що у законодавстві не визначено форма судового рішення у таких справах. Наприклад, розглядаючи справу про поновлення працівника на роботі в процедурі банкрутства суд повинен прийняти рішення у формі – рішення, ухвали... ?	Визначити, що господарський суд, у провадженні якого перебуває справа про банкрутство, в межах цієї справи вирішує всі майнові спори стороною в яких є боржник та приймає судові рішення у формі ухвали.	Вцілому усі учасники робочої групи погодилися з тим, що усі спори стороною в яких є боржник повинен вирішувати господарський суд.
8	Книга 1 Розділ 1 ст. 8 п.3 визначено, що процедура починається за заявою боржника також у разі	Не визначено поняття та підстави загрози неплатоспроможності боржника. Оціночне поняття.	Потрібно чітко визначити критерії, при наявності яких, виникає загроза неплатоспроможності	

	загрози його неплатоспроможності.			
9	Книга 2 Розділ 1 ст. 10 ч.2 Арбітражний керуючий прирівнюється до службової особи підприємства-боржника.	У такому випадку на арбітражного керуючого покладаються додаткова відповідальність вже як службової особи (спеціальний суб'єкт та притягнення до відповідальності за ст. 364-370 Кримінального кодексу). Тобто, встановлена додаткова кримінальна відповідальність	Пропонуємо виключити положення цієї статті.	В умовах не реформованих правоохоронних органів встановлення додаткових видів відповідальності для арбітражного керуючого вважаємо недоцільним.
10	Книга 2 Розділ 1 ст. 13 Додаткові гарантії арбітражного керуючого. Немає механізму відповідальності за невиконання законних вимог арбітражного керуючого.	Не визначена відповідальність за не виконання законних вимог арбітражного керуючого. Тобто, у разі невиконання законних вимог арбітражного керуючого, останній повинен звертатися до суду з аналогічним клопотання та використовувати судові механізми виконання судового рішення.	п. 4 За не виконання законних вимог арбітражного керуючого передбачена відповідальність визначена чинним законодавством.	Якщо немає відповідальності, то законні вимоги арбітражного керуючого можна не виконувати.
11	Книга 2 Розділ 1 ст. 19 ч.2 дисциплінарним проступком є: невиконання або неналежне виконання своїх обов'язків .	Не встановлені запобіжники притягнення до відповідальності арбітражного керуючого.	Дисциплінарним проступком є: невиконання або неналежне виконання своїх обов'язків, що встановлені рішенням суду	Лише суд може встановити факт не виконання або неналежного виконання обов'язків арбітражним керуючим.
12	Книга 2 Розділ 1 ст. 20 п.2 Підстави повторної перевірки арбітражного керуючого Діюча редакція : Попередні періоди, що перевірялися раніше, не можуть бути	Будь-яка особа може звернутися із скаргою на діяльність арбітражного керуючого та буде проведена повторна перевірка.	Попередні періоди, що перевірялися раніше, не можуть бути предметом наступних перевірок, крім перевірки за зверненням учасників провадження у справах про банкрутство.	Із скаргою може звернутися особа чиїх прав та обов'язків стосується діяльність арбітражного керуючого.

	предметом наступних перевірок, крім перевірки за зверненням фізичної чи юридичної особи.			
13	Книга 2 Розділ 1 ст. 20 п.3 Позапланові виїзні та невиїзні перевірки проводяться за зверненнями фізичних чи юридичних осіб. Відповідне звернення може бути подано будь-якою фізичною чи юридичною особою.	Будь-яка особа, що не є учасником провадження справи про банкрутство може звернутися із скаргою на діяльність арбітражного керуючого та буде проведена повторна перевірка.	Позапланові виїзні та невиїзні перевірки проводяться за зверненням учасників провадження у справах про банкрутство.	
14	Книга 2 Розділ 1 ст. 20 п.4 передбачає право участі у перевірках представників найбільш досвідчених та кваліфікованих арбітражних керуючих.	Відсутні критерії віднесення арбітражних керуючих до найбільш досвідчених та кваліфікованих.	У перевірках беруть участь представники державного органу з питань банкрутства та його територіальних органів з можливістю залучення представника саморегульованої організації арбітражних керуючих у порядку, встановленому державним органом з питань банкрутства.	Недоцільно встановлювати на законодавчому рівні критерії за якими будуть визначені найбільш досвідчені та кваліфіковані арбітражні керуючі, а ті, що не ввійдуть в цей список вважатимуться менш кваліфікованими та менш досвідченими.
15.1	Книга 2 Розділ 1 ст. 21 що називається дисциплінарна відповідальність	Доцільно зазначити право арбітражного керуючого оскаржити до суду рішення про притягнення до дисциплінарної відповідальності	Додати п. 6 наступного змісту: Рішення про застосування дисциплінарного стягнення може бути оскаржене до суду.	
15/2	Книга 2 Розділ 1 ст. 26	враховує ситуацію на Сході	Підставою для припинення діяльності арбітражного керуючого є:	

	Вказати додаткову підставу для припинення діяльності арбітражного керуючого		8. Визнання арбітражного керуючого безвісно відсутнім або оголошення його померлим.	
16	Книга 2 Розділ 1 ст. 26 п.1 однією із підстав для припинення діяльності арбітражного керуючого є: набрання законної сили обвинувальним вироком щодо арбітражного керуючого.	Засудження арбітражного керуючого за вчинення будь-якого злочину стане підставою для припинення діяльності арбітражного керуючого. У інших професіях можливе позбавлення спеціального статусу лише за вчинення умисного злочину - нотаріус, приватний виконавець.	Підставою для припинення діяльності арбітражного керуючого є: 3) набрання законної сили обвинувальним вироком за вчинення умисного злочину щодо арбітражного керуючого.	Потрібно врахувати, що певні склади злочинів не означають автоматично втрату довіри до арбітражного керуючого та не можуть слугувати підставою для позбавлення спеціального статусу.
17	Книга 2 Розділ 1 ст. 27 п.4 Рішення державного органу з питань банкрутства про позбавлення права на здійснення діяльності арбітражного керуючого може бути оскаржено арбітражним керуючим до суду. Оскарження рішення не зупиняє його дію.	Недосконала та тривала процедура судового розгляду може стати причиною тривалого позбавлення права здійснення діяльності арбітражного керуючого.	Рішення державного органу з питань банкрутства про позбавлення права на здійснення діяльності арбітражного керуючого може бути оскаржено арбітражним керуючим до суду. Оскарження рішення зупиняє його дію.	Після ухвалення рішення про позбавлення права на здійснення діяльності арбітражного керуючого, останній втрачає свій статус у всіх провадженнях. Подальше відновлення спеціального права не гарантує відшкодування збитків та упущеної вигоди (немає механізму визначення розміру).
18	Книга 3 Розділ 1, ст. 34 ч. 3 Заява кредитора, крім відомостей, передбачених частиною першою цієї статті,	Не повний перелік відомостей, які повинна містити заява кредитора про відкриття провадження у справі про банкрутство	Заява кредитора, крім відомостей, передбачених частиною першою цієї статті, повинна містити відомості про розмір вимог кредитора до боржника із	Без наявності відповідного розрахунку неможливо перевірити

	повинна містити відомості про розмір вимог кредитора до боржника із зазначенням окремо розміру неустойки (штрафу, пені), яка підлягає сплаті.		зазначенням окремо розміру неустойки (штрафу, пені), яка підлягає сплаті та належний розрахунок таких вимог.	правильність нарахування штрафу чи пені, за який період вони нараховані, якої ставки, тощо.
19	Книга 3 Розділ 1, ст. 34 ч. 4 абз.8 ...та суми неустойки (штрафу, пені) окремо),	Боржник бере на себе можливо не існуючі зобов'язання.	Виключити	Нараховування пені та штрафу є правом кредитора, яке він може і не реалізовувати, тому ці суми можуть не існувати. Крім того, в бухгалтерському обліку боржника відображається тільки кредиторська заборгованість щодо основних зобов'язань, пені, штрафи не відображаються. Боржник, у разі зазначення суми штрафних санкцій в заяві штучно збільшує для себе суму прострочених грошових зобов'язань. До того ж у штрафних санкцій немає строку оплати,

				вони сплачуються на вимогу кредитора. Якщо такої вимоги немає, немає простроченого зобов'язання.
20	Книга 3 Розділ 1, ст. 35 п. 3 Ухвала про прийняття заяви про відкриття провадження у справі надсилається сторонам та до органу державної виконавчої служби, приватному виконавцю, у якого перебуває виконавче провадження на виконанні, державному реєстратору за місцезнаходженням (місцем проживання) боржника, до органу, уповноваженого управляти державним майном боржника, у статутному капіталі якого частка державної власності перевищує 50 відсотків, арбітражним керуючим, визначеним шляхом автоматизованого відбору із застосуванням Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи з	Неможливо повідомити сторін що знаходяться на тимчасово окупованих територіях. Доцільно для таких суб'єктів визначити особливу процедуру повідомлення.	Доповнити пункт наступним змістом: ухвала про прийняття заяви про відкриття провадження у справі оприлюднюється на веб сайті відповідного суду у провадженні якого знаходиться справа та не надсилається сторонам, та до органу державної виконавчої служби, приватному виконавцю, у якого перебуває виконавче провадження на виконанні, державному реєстратору за місцезнаходженням (місцем проживання) боржника, до органу, уповноваженого управляти державним майном боржника, у статутному капіталі якого частка державної власності перевищує 50 відсотків, арбітражним керуючим, визначеним шляхом автоматизованого відбору із застосуванням Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи з числа осіб, внесених до Єдиного реєстру арбітражних керуючих України, що знаходяться на тимчасово окупованих територіях.	Недоцільно заперечувати факт не можливості повідомити сторін та інших учасників, що знаходяться на тимчасово окупованих територіях поштовим зв'язком.

	числа осіб, внесених до Єдиного реєстру арбітражних керуючих України.			
21	Книга 3 Розділ 1, ст. 39 п.9 3 метою виявлення кредиторів та осіб, які виявили бажання взяти участь у санації боржника, на офіційному веб-порталі судової влади України не пізніше наступного дня з дня постановлення ухвали суду про відкриття провадження у справі господарський суд оприлюднює повідомлення про відкриття провадження у справі боржника (офіційне оприлюднення). Доступ до інформації про провадження у справах, розміщеної на офіційному веб-порталі судової влади України, є вільним та безоплатним.	Питання доступу кредиторів у процедуру банкрутства на тимчасово окупованих територіях. Зазначене питання повинно вирішуватися за вмотивованим клопотання кредитора та осіб, які виявили бажання взяти участь у санації боржника в судовому порядку у кожному конкретному випадку.		
22	Книга 3 Розділ 1, ст. 39 п.15 «Ухвала про відкриття провадження у справі про банкрутство не пізніше трьох днів з дня її постановлення надсилається боржнику, кредитору (кредиторам) та	Не можливо надіслати поштово кореспонденцію на адресу суб'єктів, що знаходяться на тимчасово окупованих територіях	Ухвала про відкриття провадження у справі оприлюднюється на веб сайті відповідного суду у провадженні якого знаходиться справа.	

	іншим особам, які беруть участь або мають взяти участь у цій справі...»			
23	Книга 3 Розділ 1, ст. 40 п.1 Господарський суд має право за клопотанням сторін або учасників справи чи за своєю ініціативою вжити заходів до забезпечення вимог кредиторів.	Неможливо забезпечити збереження майна боржника на тимчасово окупованих територіях?		
24	Книга 3 Розділ 1, ст. 40 п.3 3 дня постановлення господарським судом ухвали про припинення повноважень керівника або органу управління боржника відповідні посадові особи боржника, повноваження яких припинені ухвалою господарського суду, зобов'язані протягом трьох днів передати розпоряднику майна, а розпорядник майна - прийняти бухгалтерську та іншу документацію боржника, його печатки і штампи, матеріальні та інші цінності.	Неможливо передати зазначені документи, що знаходяться на тимчасово окупованих територіях.		
25	Книга 3 Розділ 1, ст. 42 ч. 1 абз.2 визначені підстави для визнання недійсними правочинів боржника, серед	Добровільне дострокове виконання зобов'язання є одним з пріоритетів взаємовідносин суб'єктів господарювання. Не можна його	Виключити.	Цією нормою фактично обмежується позитивна поведінка контрагента спрямована на

	яких така підстава: боржник виконав майнові зобов'язання раніше встановленого строку;	дійсність ставити у залежність від можливості банкрутства контрагента у майбутньому, тим більше через такий значний строк – 3 роки.		дострокове виконання зобов'язання у зв'язку з побоюванням в майбутньому визнання недійсним абсолютно легального правочину, укладеного три роки тому. Крім того, угода є недійсною з моменту її укладення, а якщо справа про банкрутство була порушена три роки потому, і в такому випадку виникла підстава для недійсності, то таке положення не кореспондується з приписами ЦК України щодо моменту недійсності правочину.
26	Книга 3 Розділ 1, ст. 42 ч. 4 За результатами розгляду заяви арбітражного керуючого або кредитора про визнання недійсним правочину боржника господарський суд постановляє ухвалу.	Суд про визнання договору недійсним ухвалює рішення у позовному провадженні. Постає питання співвідношення процесуальних документів у різних судових процедурах.	За результатами розгляду заяви арбітражного керуючого або кредитора про визнання недійсним правочину боржника господарський суд постановляє ухвалу у формі рішення.	
27	Книга 3 Розділ 1, ст. 44 п.3 не пізніше двох місяців з дня відкриття провадження у	На тимчасово окупованих територіях неможливо провести інвентаризацію майна боржника		

	справі про банкрутство провести інвентаризацію майна боржника та визначити його вартість;			
28	Книга 3 Розділ 1, ст. 45 п. 1 Конкурсні кредитори за вимогами, що виникли до дня відкриття провадження у справі про банкрутство, зобов'язані подати до господарського суду письмові заяви з вимогами до боржника, а також документи, що їх підтверджують, протягом 30 днів з дня офіційного оприлюднення оголошення про відкриття провадження у справі про банкрутство.	Неможливо забезпечити права кредиторів, що перебувають на тимчасово окупованих територіях		
29	Книга 3 Розділ 1, ст. 45 ч. 3, абз.5 розмір вимог кредитора до боржника з окремим зазначенням суми неустойки (штрафу, пені);		Розмір вимог кредитора до боржника з окремим зазначенням суми неустойки (штрафу, пені) та їх належним розрахунком.	Без наявності відповідного розрахунку неможливо перевірити правильність нарахування штрафу чи пені, за який період вони нараховані, якої ставки тощо, тобто обґрунтованість та правильність заявлених вимог.

30	<p>Книга 3 Розділ 1, ст. 45 ч. 8, абз.3</p> <p>До визнання боржника банкрутом спори боржника з кредиторами, які мають поточні вимоги до боржника, вирішуються в межах справи про банкрутство шляхом їх розгляду у позовному провадженні господарським судом.</p>	<p>Результати позовного провадження в межах справи про банкрутство як повинні оформлюватись ? Рішенням, ухвалою чи постановою суду.</p>	<p>До визнання боржника банкрутом спори боржника з кредиторами, які мають поточні вимоги до боржника, вирішуються в межах справи про банкрутство шляхом їх розгляду у позовному провадженні господарським судом шляхом винесення відповідного рішення.</p>	<p>Якщо вимога вирішується у позовному провадженні, то результатом її розгляду по суті повинно бути рішення, як встановлено в ГПК.</p>
31	<p>Книга 3 Розділ 2, ст. 43 ч. 1</p> <p>У разі вибуття чи заміни кредитора у справі про банкрутство господарський суд за заявою правонаступника або іншого учасника (учасників) справи здійснює заміну такої сторони її правонаступником на будь-якій стадії провадження у справі.</p>	<p>Чи потребує заміна правонаступника внесення змін до реєстру вимог кредиторів? Не врегульовано.</p>	<p>Доповнити ст.43 частиною 3 наступного змісту: «У разі заміни сторони правонаступником зміни до реєстру вимог кредиторів вносяться арбітражним керуючим протягом 5 днів з дня отримання ухвали суду.</p>	<p>З огляду на неврегульованість питання виникатиме проблема у подальшій легалізації правонаступника в процедурі банкрутства, тому доцільно було б законодавчо передбачити обов'язок арбітражного керуючого вносити відповідні зміни до реєстру</p>
32	<p>Книга 3 Розділ 3, ст. 50 п. 4</p> <p>Арешт на майно боржника та інші обмеження дій боржника щодо розпорядження його майном можуть бути накладені лише в межах процедури санації,</p>	<p>Не розкрито поняття банківських рахунках умовного зберігання (ескроу).</p>		

	за умови що вони не перешкоджають виконанню плану санації та не суперечать інтересам конкурсних кредиторів. Не допускається арешт грошових коштів, що знаходяться на банківських рахунках умовного зберігання (ескроу), відкритих боржником у встановленому законодавством порядку.			
33	Книга 3 Розділ 3, ст. 50 п. 11 Процедура санації боржника припиняється достроково в разі невиконання умов плану санації та/або в разі невиконання поточних зобов'язань боржника, у зв'язку з чим господарський суд визнає боржника банкрутом і відкриває ліквідаційну процедуру.	Не визначений розмір поточних зобов'язань для дострокового припинення санації.	Визначити розмір поточних зобов'язань для дострокового припинення санації.	
34	Книга 3 Розділ 3, ст. 51 п. 1 У плані санації обов'язково зазначається розмір вимог кожного класу кредиторів, які були б задоволені у разі введення процедури ліквідації боржника.	Пропозиція змінити цей пункт	У плані санації обов'язково зазначається розмір вимог кожного класу кредиторів.	

35	Книга 3 Розділ 3, ст. 52 п. 6 План санації та протоколи голосування кожного класу кредиторів подаються розпорядником майна до господарського суду протягом одного робочого дня після проведення голосування.	Технічно неможливо виконати це положення	План санації та протоколи голосування кожного класу кредиторів подаються керуючим санацією до господарського суду протягом п'яти робочих днів після проведення голосування.	Встановлений строк дотриматися якого фізично неможливо.
36	Книга 3 Розділ 3, ст. 55 п. 2 Розмір статутного капіталу створеного господарського товариства визначається як різниця між вартістю майна, яке передається такому товариству, та розміром вимог поточних кредиторів.	Не зазначені конкурсні кредитори	Розмір статутного капіталу створеного господарського товариства визначається як різниця між вартістю майна, яке передається такому товариству, та розміром вимог поточних кредиторів та конкурсних кредиторів.	
37	Книга 3 Розділ 4, ст. 58 абзац 2 У випадках, передбачених цим Кодексом, господарський суд у судовому засіданні за участю сторін ухвалює постанову про визнання боржника банкрутом і відкриває ліквідаційну процедуру. Суд визначає строк, протягом якого ліквідатор зобов'язаний здійснити ліквідацію боржника. Цей	Неможливо забезпечити проведення ліквідаційної процедури у термін 12 місяців для підприємств, що знаходяться на тимчасово окупованих територіях		

	строк не може перевищувати 12 місяців.			
38	Книга 3 Розділ 8 Увесь розділ	Увесь розділ не відповідає Угоді про асоціацію та міжнародним договорам, європейським директивам. Спеціальні міжнародні договори про банкрутство Україною не ратифіковані.	Необхідно узгодити положення розділу із Директивою 2001/17/ ЄС, Директивою 80/987, Європейською конвенцією про деякі міжнародні аспекти банкрутства, Типовим Законом «ЮНІСТРАЛ» про транскордонну неплатоспроможність	
39	Книга 3 Розділ 8 ст. 97 ч. 2 абзац 5 Положення цього розділу не застосовуються до процедур банкрутства банків та інших фінансових установ.	Необхідно виключити вказане положення з огляду на те, що вказане положення не може бути застосоване до міжнародних банків та фінансових установ.	Виключаємо це положення	У цьому кодексі банки та фінансові установи розглядаються у значенні Закону України «Про банки та банківську діяльність» та створені за процедурою України, обмежувати дію міжнародного договору та процедури створення банків та фінансових установ за кордоном не можна.
40	Книга 4. ст. 99 ч. 1 Керуючий іноземною процедурою банкрутства для реалізації прав та обов'язків в Україні має підтвердити свої повноваження у встановленому цим Кодексом порядку.	Не передбачено переліку документів якими мають бути підтверджені повноваження керуючого	Пропонується доповнити наступним змістом – свої повноваження – належним чином засвідченою копією рішення іноземного суду про призначення керуючим іноземною процедурою.	

41	Книга 4. ст. 99 ч. 2 керуючий іноземною процедурою банкрутства має повноваження, передбачені відповідним міжнародним договором України, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України.	Спеціальні міжнародні договори не ратифіковані	Необхідно доповнити переліком повноважень керуючого іноземною процедурою.	
42	Книга 4. ст. 100 заява про визнання іноземної процедури банкрутства та керуючого іноземною процедурою банкрутства	Відсутня конкретизація підсудності у випадку відсутності відкритої процедури банкрутства в Україні	Доповнити частиною статті наступного змісту: Керуючий іноземною процедурою може звернутися до господарського суду України за місцезнаходженням майна боржника у випадку відсутності відкритої процедури банкрутства	
43	Книга 4. ст. 99 ч. 3 абз. 2 Невиконання або неналежне виконання обов'язків, покладених на керуючого іноземною процедурою банкрутства згідно з цим Кодексом, що завдало значної шкоди кредиторам чи боржнику, може бути підставою для відсторонення його від провадження, про що господарський суд постановляє ухвалу, що надсилається особі, яку представляє керуючий іноземною процедурою	Процедура притягнення до відповідальності іноземного керуючого не врегульована кодексом	Необхідно визначити межі можливої відповідальності з урахуванням норм міжнародних договорів та закріпити у Кодексі.	

	банкрутства, а також для притягнення його до відповідальності відповідно до цього Кодексу.			
44	Книга 4 Розділ 2 ст. 121 ч.2 п.5 не застосовується індекс інфляції за весь час прострочення виконання грошових зобов'язань боржника.	Законодавець не зазначив, що мораторій розповсюджується на стягнення «три проценти річних від простроченої суми» у порядку статті 625 Цивільного кодексу.	Доповнити статтю пунктом наступного змісту: 5. не застосовується індекс інфляції та відсотки річних за ст. 625 Цивільного кодексу за весь час прострочення виконання грошових зобов'язань боржника	
45	Книга 4. ч. 1 ст. 115 Провадження у справі про неплатоспроможність боржника - фізичної особи або фізичної особи - підприємця може бути відкрито лише за заявою боржника.	Частина цієї статті не корелюється із статтею 8 кодексу. Необхідно передбачити можливість кредитора звернутися із заявою про відкриття провадження у справі про неплатоспроможність.	Частина 2 статті 115 викласти у наступній редакції: Провадження у справі про неплатоспроможність боржника фізичної особи – підприємця та самозайнятої особи може бути відкрито за заявою боржника та кредитора.	
46	Книга 4. ст. 115 існують інші обставини, які підтверджують, що найближчим часом боржник не зможе виконати грошові зобов'язання чи здійснювати звичайні поточні платежі (загроза неплатоспроможності).	Додати частину статті щодо звернення кредитора	Кредитор має право звернутися до господарського суду із заявою про відкриття провадження у справі про неплатоспроможність боржника за наявності підстав, передбачених частиною 2 цієї статті.	

47	Книга 4. ст. 116 ч. 1 заява про відкриття провадження у справі про неплатоспроможність подається боржником за наявності підстав, передбачених цим Кодексом.	Додати кредитора	Заява про відкриття провадження у справі про неплатоспроможність подається боржником та кредитором за наявності підстав, передбачених цим Кодексом.	
48	Книга 4. ст. 116 ч. 5 Декларація про майновий стан подається боржником за три роки (за кожен рік окремо), що передували поданню до суду заяви про відкриття провадження у справі про неплатоспроможність.	Зобов'язання подання декларації про майновий стан членів сім'ї не можуть бути обов'язком боржника, стягнення на майно членів сім'ї не може бути звернено. Ця норма свідчить про незахищеність родини боржника. Необхідно виключити положення щодо членів сім'ї.	Заява про відкриття провадження у справі про неплатоспроможність подається боржником та кредитором за наявності підстав, передбачених цим Кодексом.	
49	Книга 4. ст. 119 ч. 4 п. 10 Декларація про майновий стан подається боржником за три роки (за кожен рік окремо), що передували поданню до суду заяви про відкриття провадження у справі про неплатоспроможність. Декларація повинна містити інформацію щодо майна, доходів та витрат боржника і членів його сім'ї, що	Інформацію щодо членів сім'ї виключити.	5. Декларація про майновий стан подається боржником за три роки (за кожен рік окремо), що передували поданню до суду заяви про відкриття провадження у справі про неплатоспроможність. Декларація повинна містити інформацію щодо майна, доходів та витрат боржника, що перевищують 30 розмірів мінімальної заробітної плати, у тому числі те, що належить боржнику на праві спільної сумісної або часткової власності.	

	перевищують 30 розмірів мінімальної заробітної плати.			
50	Книга 4. ст. 131 ч. 3 До складу ліквідаційної маси може бути включено майно, що є часткою боржника у спільній власності. У такому разі відбувається виділення частки боржника із спільного майна за правилами, передбаченими цивільним законодавством.	Відсутнє посилання на норми Сімейного кодексу України з метою захисту членів сім'ї боржника.	3. До складу ліквідаційної маси може бути включено майно, що є часткою боржника у спільній власності. У такому разі відбувається виділення частки боржника із спільного майна за правилами, передбаченими нормами цивільного та сімейного законодавства України.	
51	Книга 4. ст. 132 ч. 1 Господарський суд має право за вмотивованим клопотанням боржника та інших учасників провадження у справі про неплатоспроможність виключити із складу ліквідаційної маси майно боржника, на яке згідно із законодавством може бути звернено стягнення, але воно є необхідним для задоволення нагальних потреб боржника або членів його сім'ї.	Додати повноваження суду на виключення майна із складу ліквідаційної маси.	1. Господарський суд має право за вмотивованим клопотанням боржника та інших учасників провадження у справі про неплатоспроможність, а також зі своєї ініціативи , виключити із складу ліквідаційної маси майно боржника, на яке згідно із законодавством може бути звернено стягнення, але воно є необхідним для задоволення нагальних потреб боржника або членів його сім'ї.	

52	Книга 4	У книзі доцільно передбачити механізм міжнародних зносин та процедуру перевірки наявності активів у фізичної особи за кордоном. На даному етапі вказана книга розглядається як механізм зловживання правами фізичною особою та ФОП, які за відсутності активів в Україні та наявності боргів можуть уникнути необхідності виплачувати останні.		
53	<p>Книга 4. Розділ 5. Ст. 136</p> <p>Особливості розгляду справи про неплатоспроможність боржників, зайнятих у сільському господарстві</p> <p>1.У разі відкриття провадження у справі про неплатоспроможність стосовно боржника, який зайнятий у сільському господарстві, план реструктуризації боргів розробляється з урахуванням особливостей ведення такої діяльності - сезонності сільськогосподарського виробництва та його залежності від природно-кліматичних умов, а також можливості задоволення</p>	<p>Статтю необхідно доповнити положеннями наступного змісту:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Якщо боржник фермерське господарство – особливий режим майнової відповідальності+необхідність згоди всіх членів фермерського господарства на звернення із заявою; 2) Особливий зміст ліквідаційної маси – потребує особливих умов реалізації із збереженням цільного призначення нерухомого майна та майнових прав; 3) Майно, що належить голові та членам фермерського господарства на праві приватної власності, а також інше майно, 		

	<p>вимог кредиторів за рахунок доходів, які можуть бути одержані боржником від такої діяльності.</p> <p>2. У разі визнання боржника, який зайнятий у сільському господарстві, банкрутом і введення процедури погашення боргів боржника рішення щодо земельних ділянок, які є власністю такого боржника або перебувають у постійному чи тимчасовому користуванні, приймається з урахуванням вимог Земельного кодексу України.</p>	<p>стосовно якого доведено, що воно набуто на доходи, які не є у спільній власності членів фермерського господарства, не включаються до складу ліквідаційної маси.;</p> <p>Порядок припинення фермерського господарства.</p>		
54	<p>Книга 3 Розділ ст. 60 ч.3</p> <p>У ліквідаційній процедурі господарський суд розглядає скарги на дії (бездіяльність) ліквідатора та здійснює інші повноваження, передбачені цим Кодексом.</p>	<p>Не визначені у понятті за якою процедурою розглядаються скарги учасників справи про банкрутство</p>	<p>У ліквідаційній процедурі господарський суд розглядає скарги на дії (бездіяльність) учасників у справі про банкрутство.</p>	
55	<p>Книга 3 Розділ 2 ст. 45 ч. 4</p> <p>Вимоги кредиторів, заявлені після закінчення строку, встановленого для їх подання, задовольняються в</p>	<p>Пропозиція арбітражного керуючого</p>	<p>Вимоги кредиторів, заявлені після закінчення строку, встановленого для їх подання, вважаються погашеними.</p>	

	порядку черговості, встановленої цим Кодексом.			
56	Книга 1 Розділ 1 ст. 28 ч.4 абзац 3 Комітет кредиторів має право в будь-який час звернутися до господарського суду з клопотанням про відсторонення арбітражного керуючого від виконання повноважень незалежно від наявності підстав.	Пропозиція арбітражного керуючого	Виключити.	
57	Книга 3 Розділ ст. 60 ч.4 Заяви з вимогами поточних кредиторів розглядаються господарським судом у порядку черговості їх надходження. За результатами розгляду зазначених заяв господарський суд своєю ухвалою визнає чи відхиляє (повністю або частково) вимоги таких кредиторів.		Доповнити: Ухвала є підставою для включення ліквідатора таких вимог до реєстру таких кредиторів.	
58	Наказ Мін'юсту №447.5 від 15.03.2014 року Зарегульованість діяльності арбітражних керуючих. Застарілі вимоги (факси);	Змінити форму контролю арбітражних керуючих передавши повноваження від Міністерства юстиції до саморегулювальної організації. Скасувати жорсткі вимоги до офісу	Внести зміни до Наказу Мін'юсту №447.5 від 15.03.2014 року та привести його у відповідність до сучасних умов	

	Позапланова перевірка, як інструмент тиску незадоволених кредиторів.			
59	Позбавлення свідоцтва арбітражних керуючих п.4 ст.23 Кодексу	Підстава для позбавлення свідоцтва арбітражного керуючого – повинна відбуватися тільки в судовому порядку.	Доповнити п.1 , 4) ст.23 Кодексу словами «за рішенням суду»	Зменшення впливу контролюючих органів на роботу арбітражних керуючих (можливі зловживання з боку контролюючих органів)
60	ст.22 Кодексу Дисциплінарна комісія	Склад комісії відповідно до Кодексу: ст.22 Кодексу - 7 осіб (3 від Мін'юсту, 4 від З'їзду арбітражних керуючих)	Необхідно зменшити кількість представників Мін'юсту, замінивши представниками судової гілки влади за аналогією з Приватними Виконавцями. Треба: 2 від Мін'юсту, 1 суддя Верховного Суду, 2 від саморегульвної організації, 2 від З'їзду арбітражних керуючих	4 людини від саморегульвної організації+ 1 суддя + 2 Мінюст
61	ч.4 ст.2 Кодексу за Кодексом зараз можна здійснити процедуру банкрутство щодо політичних партій, органів місцевого самоврядування, державних органів. Винятком є тільки казенні підприємства	Уточнити список	Розширити список виключень в ч.4 ст.2 Кодексу	Політичним партіям дозволяється збанкрутувати
62	Ч.3 ст.41 Кодексу, пункт 13 перехідних положень	Арбітражний керуючий не має повноважень для забезпечення стягнення аліментів. Треба вказати, що виконавець не зупиняє провадження	Внести зміни також в п.4 ст.34. У пункті 13 перехідних положень прибрати слово «аліменти»	

		виконавчих дій за рішенням про стягнення аліментів.	Ч.3 ст. 41 Кодексу: після слів «про продаж,» додати «Стягнення аліментів»	
63	П.8 ст.5 Кодексу встановив термін для зняття мораторію протягом 60 днів з моменту затвердження плану санації. Також ч.8 ст. 41 Кодексу та ч.5 ст. 121 Кодексу встановлюють попереджуючі терміни 170 і 120 днів, після яких знімається мораторій для забезпечених кредиторів.	Термін доцільно припиняти в разі призупинення процедури розгляду справи (у разі апеляційного оскарження та інших обставин призупинення судового процесу)	Доповнити п.8. ст.5, ч.8 ст. 41 і ч.5 ст. 121 Кодексу наступним: «Термін призупиняється в разі зупинення провадження з розгляду справи»	Відповідно до ст. 121
64	п.5. ст. 30 Кодексу Відсутність авансування витрат Арбітражного керуючого. Необхідно проводити оцінку, аудит, охорону, поштові витрати. П.5. ст. 30 Кодексу передбачає право комітету кредиторів створення фонду фінансування, однак що робити, якщо такий фонд не буде сформований.	Треба передбачити обов'язок кредиторів формувати такий фонд (а не право) і встановити розмір, достатній для погашення витрат арбітражного керуючого	Доповнити та змінити п.5. ст. 30 Кодексу	Усуне проблему наступних суперечок про відшкодування арбітражному керуючому його витрат - розвантаження судів.
65	Ст. 90 Кодексу має вплив на ЗУ «Про виконавче провадження» та чітко не прописує порядок дій виконавця в рамках процедури банкрутства, що	Наслідки закриття справи про банкрутство необхідно пов'язати з ст. 35 ЗУ «Про виконавче провадження» та розписати, так як після різних підстав різні наслідки (дії виконавця)	Доповнити ст.35 ЗУ «Про виконавче провадження»: - «В разі закриття Господарським судом справи про банкрутство боржника відповідно до п.2 ст 90 Кодексу, виконавець закриває виконавче	Узгодження Кодексу та ЗУ «Про виконавче провадження»

	може привести до зловживань		провадження відповідно до п.3 ст 39 ЗУ Про виконавче провадження» - «В разі закриття Господарським судом справи про банкрутство боржника відповідно до п1, 4, 5, 6, 7, 8 ст 90 Кодексу, виконавець поновлює виконавче провадження відповідно до ст 35 ЗУ Про виконавче провадження»	
--	-----------------------------	--	--	--

